

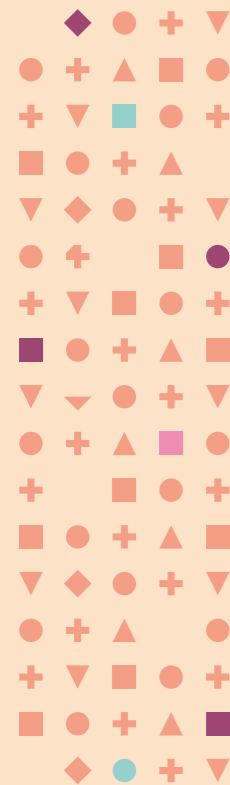

**VIBORG
MUSEUM**

**Årsberetning
2017**

INDHOLD

Side 3	01. Indledning
Side 4	02. Økonomi og besøgstal
Side 6	03. Organisation
Side 10	04. Formidling
Side 14	05. Forskning
Side 15	06. Arkæologi
Side 16	07. Samlingen
Side 18	08. Hvolris Jernalderlandsby

Kolofon Indhold: Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg
Fotos: Viborg Museum
Layout: grafisksuperhelt.nu

01 INDLEDNING

Viborg Museum skal i perioden 2017 - 2021 flytte til den tidligere landsretsbygning i Domkirkevarteret. Her skal udvikles et helt nyt bymuseum, og der skal indrettes nye arbejdspladser for alle museets medarbejdere og deres mangeartede funktioner. Processen har stået på siden 2015, men 2017 blev året, hvor arbejdet for alvor gik i gang. Den forestående forandring blev markeret med en lanceringsdag i slutningen af januar 2017, hvor det gamle museum var åbent for en sidste gang, og følgende blev iværksat: For det første tager Viborg Museum i mellemårene aliaset Nyt Viborg Museum for at kommunikere, at noget nyt er undervejs. For det andet blev et flot magasin om det kommende museum udgivet, og for det tredje lanceredes museets formidlingsaktiviteter de kommende år under hashtagget #historienkommer.

Med lukningen af udstillingerne på Hjultorvet blev der sat gang i den store flytteproces. Derfor foregik al museets formidling i 2017 på andre platforme end i de faste udstillinger - i byrum, lejet butikslokale og sociale medier. Og det har været en spændende omstillingsproces at skulle være museum på en ny måde, samtidig med at langt de fleste af museets almindelige kerneopgaver kører videre som altid. I 2017 blev de fleste af museets udstillingsrum på Hjultorvet pakket ned og tømt, og tusindvis af udstillingsgenstande blev gennemgået og gjort klar til indflytning på nyt magasin. Sideløbende fortsatte arbejdet med at komme museets store problemer med skimmelsvamp til livs. Ca. ¼ af museets samling i kælderen under Hjultorvet blev afrenset, ompakket og gjort klar til indflytning på nyt magasin. Dette arbejde genoptages i 2018.

I 2017 blev et vigtigt skridt også taget mod en bedre sikring af samlingerne. Viborg Kommune købte en velegnet magasinbygning på Tagtækkervej i Viborg til formålet, og bygningen bliver i 2018 indrettet, så den kan fungere som et moderne magasin, hvor museets samling kan opbevares under uforgængelige forhold. En årtier lang problematik finder nu en løsning.

Det har været en svær opgave at kommunikere til omverdenen, hvorfor museets udstillinger er lukket ned, og omverdenen har reageret på mange måder, der alle sammen har

afsløret, at vi som museum ikke har været åbne nok ift., hvad museets organisation reelt arbejder med. For selvom museets udstillingsbygning er lukket, er aktivitetsniveauet meget højt, måske højere end nogen sinde. Udviklingen af det nye museum fylder meget, samlingsarbejdet ift. nedpakning ligeså, og alle vores forsknings- og arkæologiske aktiviteter kører på fuldt blus - udstillinger eller ej. Men den aktuelle situation giver derfor god lejlighed til at skabe kendskab til museets brede opgavevaretagelse.

Kort sagt var 2017 et utrolig spændende første år som Nyt Viborg Museum, og den store flytte- og forandringsproces blev skudt i gang på bedste vis.

Viborg Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum, hvis ansvarsområde er forhistorie, middelalder og nyere tid i Viborg Kommune. Museet skal i henhold til Museumsloven indsamle, registrere, bevare, forske og formidle ansvarsområdet. Viborg Museum ejes og drives af Viborg Kommune, hvorfor dets bestyrelse er Viborg Kommunes Kultur- og Fritidsudvalg. Museet har adresse på Hjultorvet 4 i Viborg, hvor administration, værksteder og dele af magasinet er placeret. Museets udstillinger var placeret i ejendommen på Hjultorvet 9-11, som tillige huser den øvrige administration samt Viborg Lokalhistoriske Arkiv, der også er en del af museet. Viborg Museum driver desuden afdelingerne Hvolris Jernalderlandsby og E Bindstouw i Lysgaard. Museets hovedmagasin findes på Liseborg i udkanten af byen.

ØKONOMI OG BESØGSTAL

Viborg Kommune er Viborg Museums primære tilskudsgiver med et årligt driftstilskud på ca. 5.400.000 kroner. Staten yder et driftstilskud på ca. 1.400.000 kroner.

Den samlede omsætning på museumsdriften var i 2017 på kr. 7.023.549.

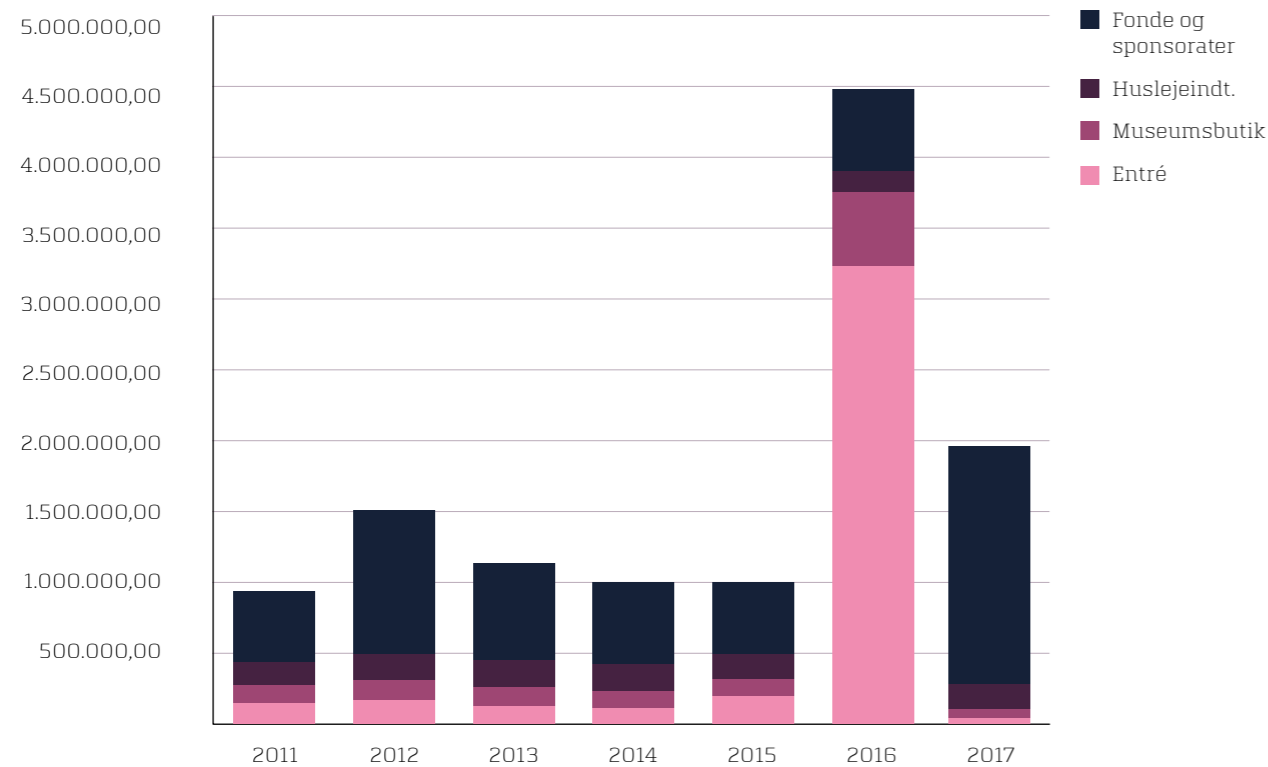
Der var et underskud på driften på kr. 186.000, hvilket skyldes ekstraordinære omkostninger i forbindelse med museets afrensning af skimmelsvamp i museets oldtids-samling samt ekstraordinære omkostninger i forbindelse med museets nedpakning af de permanente udstillinger.

Omsætningen i den bygherrefinansierede arkæologiske virksomhed iht. Museumslovens Kap. 8 var på kr. 5.045.561. Indtægter og udgifter modsvarer som sædvanligt hinanden i denne del af museets virksomhed.

Figur 1 viser Viborg Museums egenindtjening 2011-2017 (eksklusiv Hvolris Jernalderlandsby). Viborg Museums egenindtjening i 2017 bærer naturligvis præg af, at museets udstillingsaktiviteter var lukket på Hjultorvet. De ca. 60.000 i entre fordeler sig med ca. 10.000 fra E Bindstouw og ca. 50.000 fra byvandring med skoleklasser og turistgrupper i Viborg. Salget i museumsbutikken på kr. 49.500 skyldes primært salg af bogværket Domkirkevarteret i Viborg, Viborgstudier 1. Midlerne på samlet 1.708.000 fra fonde og private sponsorer stammer bl.a. fra udgravninger på Toftum Næs, hvortil der blev bevilget 1.118.000 fra Slots- og Kulturstyrelsen. Desuden var der bidrag fra Viborg Sygehus til museets arbejde med bogværk om sygehusets historie samt regionale kulturmidler fra Region Midtjylland til et projekt med Viborgs Egnsteater Carte Blanche, der gennemføres i 2018.

FIG. 1

Viborg Museums egen indtjening 2011-2016

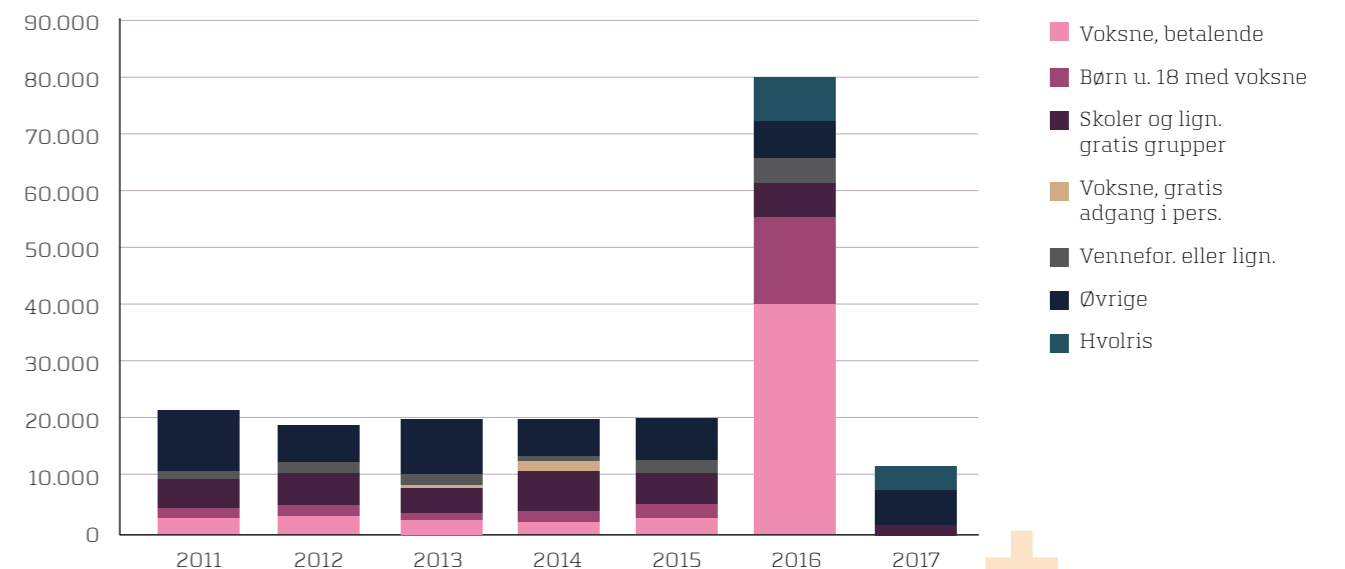
BESØGSTAL

Lukningen af udstillingsbygningen på Hjultorvet sætter naturligvis sit præg på besøgstallet for 2017. De betalende gæster begrænser sig til E Bindstouw, og antallet af skoleelever (byvandring) er ca. halveret ift. tidligere normale år med åbne udstillinger. Til gengæld oplevede museet stor søgning til f.eks. den lejede butik på Nytorv i juli og august (øvrigt). Hvolris oplevede en lille stigning i besøgstallet ift. 2016. Uden for denne statistik findes desuden de mange borgere, som gjorde brug af museets flere byrumsformidlingsprojekter i 2017, som der redegøres for senere. Samlet er det officielle besøgstal tilfredsstillende lukningen af udstillingsbygningen taget i betragtning.

Udover disse tal havde Viborg Lokalhistoriske Arkiv 617 besøgende i arkivets åbningstid i 2017.

FIG. 2

Viborg Museums besøgstal 2011-2016

ORGANISATION

Viborg Museums organisation er sammensat, således at den bedst muligt kan varetage de opgaver, museet skal løse som statsanerkendt museum under museumsloven. Samtidig undergår den fra år til år tilretninger iht. økonomi og prioriteringer. Museet har i mange år kørt med et større underskud på driftsbudgettet, som hvert år er reddet af bevillinger fra offentlige puljer og fonde. I museets omstillingsperiode er der nødvendigvis et stærkt fokus på at løse de ekstraordinære opgaver, som flytningen og udviklingen af et nyt museum afstedkommer, hvorfor der i mindre grad er mulighed for at fortsætte "brandlukningsløsninger" ved at søge eksterne midler til bundne opgaver, der falder uden for kerneområdet. Derfor blev det nødvendigt i 2017 at nedlægge en stilling på museet, og valget faldt på formidlingsområdet. Det har resulteret i, at museets budget balancerer fra 2019 og giver den nødvendige ro til arbejdet med det nye museum. Desværre betyder det så også, at museets formidlingsmæssige aktivitetsniveau i mellemtiden bliver væsentligt mindre.

Lukningen af museets udstillinger afstedkom, at en kusto-destilling ikke blev genbesat efter naturlig afgang ultimo 2016, og der nedlagdes to weekendkustodestillinger primo 2017. Samtidig blev en rengøringsassistent sat fem timer ned pga. det mindre areal at renholde. Disse ændringer veksledes til en nødvendig opgradering på museets kommunikationsfront med en stilling til en journalist, der dels skal koordinere aktiviteterne under #Historienkommer, dels sikre museet maksimal synlighed i medierne og på sociale medier i omstillingsperioden.

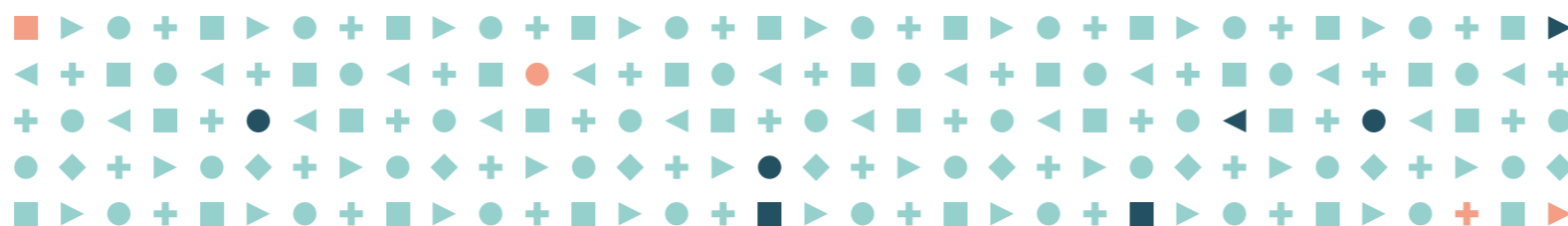
FASTANSATTE I 2017

- × **Brian Wiborg**
Museumschef
- × **Dan Ersted Møller**
Arkivleder, historiker
- × **Dorthe Schou**
Museumsassistent
- × **Elena Iuliana**
Rengøringsassistent (22 t./uge)
- × **Hans Jørgen Vestergaard**
Arkivmedarbejder (8 t./uge)
- × **Jeannette Bylov**
Kommunikationsansvarlig, journalist (tiltrådt 1.2.2017)
- × **Jesper Hjermand**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Jess Nørgaard**
Weekend-kustode (ansættelse ophørte 31. 1. 2017)
- × **Ida West Hansen**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Kamilla Fiedler Terkildsen**
Teamleder for arkæologiteam, arkæolog
- × **Katrine Vestergaard**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Lars Agersnap Larsen**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Lise-Mette Markvart**
Sekretær
- × **Margit Petersen**
Samlingsinspektør, konservator, teamkoordinator samlingsteamet
- × **Martin Mikkelsen**
Arkæolog (8 t./md)
- × **Mikkel Kiildsen**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Peter H. Iversen**
Museumsinspektør, historiker
- × **Rikke Johansen Smidt**
Formidlingsinspektør, etnolog, teamkoordinator formidlingsteamet
- × **Sanne Boddum**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Søren Vindvad**
Håndværker (18,5 t./uge, ikke del af museets driftsøk.)
- × **Trine E. Jensen**
Formidlingsmedarbejder, dramaturg (30 t./uge)

Antal årsværk i 2017 på almindelig drift: 10,7 årsværk
Antal årsværk i 2017 iht. det arkæologiske Kap. 8 arbejde: 7,7

PROJEKTANSATTE I 2017

- × **Stine Lucia Skødt Rasmussen**
Museumsinspektør, historiker (hele året til nedpakning af udstillinger)
- × **Louise Tandrup Jensen**
Konservator (6 mdr. til afrensning af skimmelsvamp)
- × **Casper Sørensen**
Arkæolog (hele året til kap. 8)
- × **Morten Rasmussen**
Arkæolog (hele året til kap. 8)
- × **Silja A. Christensen**
Arkæologistuderende (8 mdr. - 8 timer pr. uge + fuld tid to måneder)
- × **Tine Haa Kese**
Arkæologistuderende (6 mdr. - 8 timer pr. uge)
- × **Mette Lykkegård-Maes**
Arkæologistuderende (4,5 mdr.)

Viborg Museum udgav i 2017 første udgave af den nye skriftserie Viborgstudier. Temaet er Domkirkekvarteret, og det meget smukke bogværk rummer syv artikler og masser af flotte illustrationer.

SAMARBEJDER OG NETVÆRK

- × Viborg Museum indgår i samarbejder og netværk med andre museer og kulturinstitutioner, hvor det understøtter museets egen udvikling, og hvor museet kan understøtte det fælles udviklingsarbejde med andre institutioner.
- × Viborg Museum deltager i det arkæologiske netværk blandt de arkæologiske museer i Region Midtjylland.
- × Viborg Museum deltager i det arkæologiske netværk blandt nordvestjyske museer.
- × Viborg Museum er bl.a. medlem af dansk ICOM, Organisationen Danske Museer (ODM) og Midtjyske Museers Udviklingsråd (MMU).

ØVRIGE HVERV

- × Brian Wiborg er udpeget til ODM's rådgivende udvalg for turisme og oplevelsesøkonomi og sidder i bestyrelserne for MMEx - Meaning Making Experience, Den Erhvervsdrivende Fond Museumstjenesten, Turistforeningen for Viborg og Omegn samt Bruunshaab Gamle Papfabrik.
- × Jesper Hjermand sidder i bestyrelsen for De 5 Hald'er (formand), Det Levende Billedarkiv (formand), Viborg Virke samt foreningen Magt, Borg og Landskab.
- × Lars Agersnap Larsen sidder i bestyrelsen for Historisk Samfund for Viborg-egnen.
- × Margit Petersen sidder i bestyrelsen for E Bindstouws Venner.
- × Margit Petersen er medlem af ODM's samlingsnetværk og udpeget til arbejdsgruppen katastrofeberedskab.

FAGLIG UDVIKLING OG BIDRAG

- × Margit Petersen deltog i "Danish-German Jerash Northwest Project" i Jordan i to uger i august.
- × Sanne Boddum, Mikkel Kielsen, Lars Agersnap Larsen, Casper Sørensen, Kamilla Fiedler Terkildsen og Katrine Vestergaard deltog i ODM's kulturhistoriske orienteringsmøde i Vejle den 15.-16. november.
- × Sanne Boddum, Ida Westh Hansen, Martin Mikkelsen og Casper Sørensen deltog i Sydvestdansk Bronzealdernetværks seminar på Museum Sønderjylland i Haderslev den 1. marts. Casper holdt oplæg om emnet "Gravhøjene som kilde til regionale forskelle inden for befolkningsudregninger samt relationen til samfundsorganisationen i ældre bronzealder", og Martin holdt oplæg om emnet "Nordjyske lokalgruppe" i per. IV".

- × Jeannette Bylov og Trine Egelund Jensen deltog i ODM's Formidlingsseminar i Aarhus den 6.-7. marts.
- × Jeannette Bylov, Rikke Johansen Smidt og Brian Wiborg deltog i Kulturmødet på Mors den 23.-26. august
- × Jesper Hjermand deltog i Deutschen Burgenvereinigung og Südtiroler Burgeninstituts konference Adelskulturen auf Burgen i Bressanone, Italien, den 31. marts til 3. april.
- × Jesper Hjermand deltog i konferencen Castella Maris Baltici 14 i Marksburg, Tyskland, 27. august til 1. september.
- × Kamilla Fiedler Terkildsen deltog i Second Ertebølle Symposium på Stenaldercenter Ertebølle den 7. oktober.
- × Lars Agersnap Larsen deltog i det 30. Byarkæologiske Møde i Ribe den 22.-23. maj.
- × Lars Agersnap Larsen og Morten Valdorff Rasmussen deltog i Magt, Borg og Landskabs konference i Maribo den 24. april.
- × Lise-Mette Markvart færdiggjorde uddannelsen "Diplom i offentlig forvaltning og administration".
- × Mikkel Kielsen, Lars Agersnap Larsen, Kamilla Fiedler Terkildsen og Brian Wiborg deltog i Slots- og Kulturstyrelsens årsmøde i Odense den 9. januar. Lars holdt oplæg om emnet "Gravetilladelser og fredede fortidsminder under vejarealer i middelalderbyerne".
- × Mikkel Kielsen, Kamilla Fiedler Terkildsen og Katrine Vestergaard deltog i det 36. Tværfaglige Vikingsymposium på Syddansk Universitet i Odense den 17. maj.
- × Mikkel Kielsen deltog i CAA-konferencen Dig data på Aarhus Universitet den 24. maj.
- × Mikkel Kielsen deltog i Katrine Balsgaard Juuls ph.d. forsvaret om On the verge of a coastal culture. Dynamic identities in the North Sea areas AD 400-700 expressed through gender, status and regionality på Aarhus Universitet den 7. december
- × Morten Valdorff Rasmussen deltog i Conference on Cultural Heritage and New Technologies CHNT 22 den 8.-10. november i Wien, Østrig. Morten deltog i postersessionen med "The Castle that never was".
- × Margit Petersen og Stine Lucia Skødt Rasmussen deltog i Landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket på Odense Bys Museer den 19.-20. september.
- × Rikke Johansen Smidt og Brian Wiborg deltog i International Museum Construction Congress (IMCC) i København den 5.-7. november.

DOMKIRKEKVARTERET I VIBORG

VIBORGSTUDIER 1

FORMIDLING

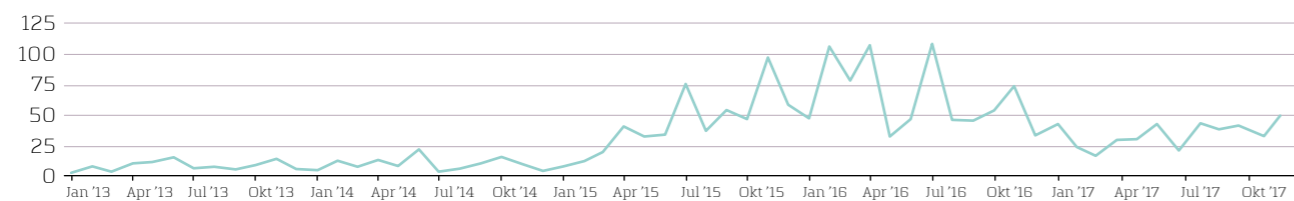
MEDIEOMTALE

Omstillingsperioden har naturligt medført et fald i formidlingsaktiviteterne på museet, hvilket kan ses i museets medieomtale i 2017, jf. Figur 3. Samtidig var 2017 ikke præ-

get af spektakulære arkæologiske fund eller andre opsigtsvækkende aktiviteter, der kan skabe et højt opmærksomhedsniveau i pressen. Figuren viser dog, at "bundniveauet" er hævet markant ift. før 2015, hvor museet havde mindre fokus på at være synlige i medierne.

FIG. 3

Udvikling - omtale over tid

ALLETIDERS HANDELSBY

× 16. juni - 31. august

Sommeren over præsenterede ca. 35 butikker store fotostater i butiksruderne med stemningsmættede fotografier fra egen butik og byen, som den så ud engang. Udstillingen blev til i et samarbejde med Viborg Handel. Projektet blev understøttet af museets sommerbase i en lille butik ved Nytorv. Her kunne borgere og turister sommeren over møde museets personale, få en kop kaffe og høre en spændende fortælling om byens historie. Butikken dannede også base for projektet "Rethink Religion", se nedenfor. Lokalet var indrettet med genstande og effekter fra en oprindelig gammel købmandsgård i Viborg - Skouws købmandsforretning.

RETHINK RELIGION - REFORMATIONEN I VIBORG

× 16. juni - 6. august

Viborg Museums bidrag til den europæiske kulturhovedstad, Aarhus 2017, var en udstilling om reformationen. Udstillingen stillede skarpt på Reformationen i anledning af 500-året for Martin Luthers offentliggørelse af de berømte 95 teser på kirkeporten i Wittenberg i Tyskland. Viborg Museum præsenterede seks informationsdøre i Viborgs byrum. Derudover havde museet en skibscontainer stående foran den gamle landsretsbygning. Døre og container dannede til sammen rammen om den gode historie; Martin Luther og reformationen i Danmark. Udstillingen flyttede i august måned rundt i kommunen. De stod en uge foran bibliotekerne i Karup, Stoholm og Bjerringbro.

REFORMATIONSJUBILÆUM

× 1. marts og 31. oktober

De to dage blev af fast personale og frivillige formidlere begge sat af til formidling af reformationen via byvandring. Med Folkekirkens Skoletjeneste som initiativtager var Viborg Museum en del af et kæmpe skolearrangement i Domkirkevarteret, hvor skoleklasser kunne booke sig ind på diverse aktiviteter, bl.a. vores byvandring om Hans Tausen og de 12 sognekirker i middelalderens Viborg.

FOTODAGE

× 5. - 28. maj

Viborg Museum deltog i samarbejdet med andre kulturinstitutioner i midtbyen om endnu engang at sætte fokus på fotografiet. FotoDage lånte lokaler i den tidligere landsretsbygning og præsenterede her fire udstillinger, herunder: Rockens legender - med fotografier af Bent Rej.

AT REJSE GENNEM TID OG STED

× fire dage i juli

I fire dage i juli måned kunne rejsende på togstrækningen Aarhus-Struer få en helt særlig oplevelse. MMEx (museernes rådgivningscenter for digital formidling) stod for et projekt, hvor alle museer på strækningen bød ind med indhold fra deres respektive områder. Viborg Lokalhistoriske Arkiv leverede fortællinger til tre steder på strækningen, hvor passagerne i tekst og lyd fik fortalt stedsspecifikke historier, som landskabet gled forbi. Projektet var en del af Aarhus2017.

MANGA-UDSTILLING

× 10. september - 20. oktober

Viborg Museum lagde bygning til The Animation Workshops store manga-udstilling under Viborg Animations Festival. Animationsfestivalen havde manga som tema og fyldte de fleste af museets tomte udstillingsrum med Nord-europas største manga- og animeudstilling.

FORTIDSMINDEDAG

BRUNSHÅB OG MIDDELALDERBYEN VIBORG

× 30. april

Slots- og Kulturstyrelsen har som noget nyt lanceret en årlig national fortidsmindedag. Viborg Museum bød ind med to arrangementer: Et ved gravhøjene ved Bruunshåbvej, hvor der blev fortalt om gravskikke i både stenalder, bronzalder og jernalder. Og et andet hvor Viborg bys mange skjulte fortidsminder var temaet. Begge arrangementer var meget velbesøgte.

PETER & SOLVOGNET

× 4. juli

Danmarks Radio afviklede i 2017 deres store danmarkshistoriske satsning med 10 flotte dokumentarprogrammer om vores lands historie. I den forbindelse sendte de Peter & Solvognet på danmarksturne på jagt efter og med formidling af gode danmarkshistorier - mest for de mindste. Det blev til en fornøjelig dag for mange børn på Nytorv i Viborg - et passende sted fyldt med danmarkshistorie.

Mens Viborg Museum ikke har nogle faste udstillinger, udstilles der i stedet f.eks. ude i byens rum. I sommeren 2017 kunne man både på Nytorv og rundt i en lang række af byens butikker opleve foto-udstillingen Alletiders Handelsby.

ONSDAGSFØREDRAG OG SOMMERTURE

Onsdagsforedragsrækken kører hver vinterhalvår på Viborg Museum og besøges af 25-75 deltagere pr. gang. Der er typisk 10 foredrag per sæson, og indholdet veksler mellem lokal- og nationalhistorie krydret med andre tematiske fortællinger. En god tradition er det også blevet med sommerture både i byen og i landskabet. Her deltager langt over 100 mennesker på byvandring, cykelture og ture i landskabet. Sidstnævnte arrangeres i samarbejde med lokalhistoriske arkiver.

KULTURMØDET PÅ MORS

× 24.- 26. august:

Med den lidt provokerende overskrift "Er de lokalhistoriske museer under udvikling eller afvikling?" deltog Viborg Museum i de tre dages Kulturmøde på Mors. Museet var tilstede på den centrale kulturplads med en til lejligheden udsmykket container og fik herfra en snak med et hav af politikere, embedsmænd, borgere, skoleelever og unge mennesker om emnet i løbet af de tre dage. Mange gæster havde i sær særligt med vores lille leg, hvor man ud fra fakta og tal i en fiktiv kommune skulle løse opgaven at spare en million kroner på kulturbudgettet.

UNDERVISNING OG ÅBEN UDGRAVNING VED TOFTUM NÆS

× 21. august til 8. september

I forbindelse med forskningsudgravningen om vikingerne ved Toftum Næs, som museets arkæologer forestod i august 2017, havde gravningen undervisningsbesøg af skoleelever fra mellemtrinnet fra Mønsted Skole, Stoholm Skole og Sparkær Skole. Derudover stod museets arkæologer for tre aftenrundvisninger ved udgravningen og på Stoholm Bibliotek præsenterede vi en plancheudstilling om tidligere fund ved Toftum Næs og stedets glørværdige vikingetid. Udstillingen var en del af arrangementerne ved årets Festuge i Stoholm.

SKATTEJAGT MED DETEKTOR I EFTERÅRSFERIEN

× 16. - 18. oktober

I midten af efterårsferien kunne børn i Viborg Kommune gå på opdagelse i Viborgs fortid med en detektor i hånden. 10 børn i timen lånte en detektor af Midtjysk-detektorforening, hvis medlemmer sammen med museets arkæologer var tilstede på en mark tæt ved Hald Hovedgaard. Aktiviteten var en kæmpe succes, som vi helt sikker gentager en anden gang.

GENTÆNKNING AF MUSEET

I juni fik Viborg Museum positivt svar på en ansøgning ved Region-Midtjyllands Kulturpulje til et projekt, som skal udfordre vores og Holstebro Museums udstillingspraksis med metoder hentet i teatrets verden. I efteråret gik projektet i gang, og vi havde 4 møder med de fire involverede institutioner, nemlig Viborg Museum, Egnsteatret Carte Blanche, Holstebro Museum og Odin Teatret - Nordisk Teaterlaboratorium.

DANMARKSHISTORIE FOR BØRN OG UNGE – RETSOPGØRET I VIBORG

I juni fik vi også positivt svar på en ansøgning ved Slots- og Kulturstyrelsens pulje for Formidling af danmarkshistorie for børn og unge. Projektet handler om formidling af Retsopgøret efter 2. verdenskrig og udvikles i samarbejde med Viborg Gymnasium og HF (VGHF), INTRFACE og Løgstrup Skole. I efteråret satte vi projektet i søen og indledte med 4 undervisningsmoduler på VGHF om retsopgøret og om rollespil som formidlingsværktøj. Projektet og eleverne skal i sidste ende gøre Viborg Museum klogere på de etiske udfordring, vi står overfor, når vi skal formidle retsopgøret på Nyt Viborg Museum.

JULE-REJSEN

× 20. november - 22. december:

9 butikker var i november og december med til at skabe rammen om den juleoplevelse, som Viborg Museum inviterede børn i alderen 4-8 år og deres familier ind til. Vi havde lagt en rute ud mellem butikkerne og vores egen container på Hjultorvet, som børnene skulle følge i deres forsøg på at få julestemning indhentet i byen. Jule-rejsen blev velbesøgt, og samarbejdet med de involverede butikker gik rigtigt godt.

AKSOM

Viborg Museum har siden 2015 været en del af det nationale projekt AKSOM, som dyrker relationen mellem museum og skole. Museet samarbejder med Løgstrup Skole i projektet, og i 2017 adopterede vi endnu to 4. klasser, således at museet nu i alt har fire adoptivklasser på Løgstrup Skole. Klasserne besøger museet i forbindelse med undervisningen og får specialsyede oplevelser. I oktober og november fik både 5.B og 6.A et indblik i museets faglige værksted og i hvordan vi lige nu forbereder indholdet til udstillingerne på Nyt Viborg Museum.

Viborg Museum bidrog til Kulturmødet på Mors med en container fyldt med debat om fremtidens museer i Danmark. Mange kiggede ind og deltog ivrigt i en lille leg, hvor man skulle lege politiker og prioritere blandt en række kulturinstitutioner i en fiktiv kommune.

GYMUSKO

GYMuSKO handler om at bygge bro mellem historiefaget i folkeskolen og i gymnasiet med museet som link og mødested. Vi har i efteråret 2017 samarbejdet med historie- og dansklærere fra Viborg Gymnasium og HF og med en historielærer fra Løgstrup Skole. Emnet har været retsopgøret efter 2. verdenskrig - et emne vi kommer til at behandle på det nye Viborg Museum. Projektet fortsætter ind i foråret 2018, hvor eleverne i fællesskab skal vejlede museet i formidlingen af retsopgøret på fremtidens museum.

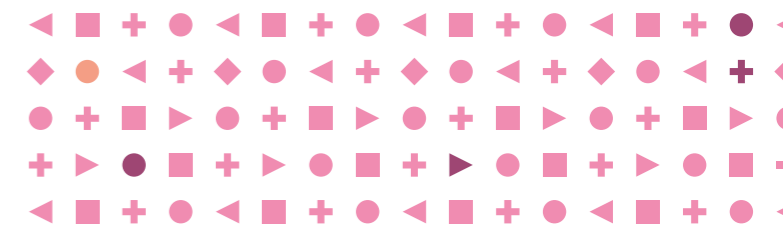
E BINDSTOUW

E Bindstouw havde også i 2017 åbent i juli og august måned. Det bliver markedsført som "verdens mindste frilandsmuseum", hvilket dog ikke er bekræftet. Men gæsterne får en god oplevelse i det lille museum, og i 2017 passede frivillige lokale kræfter museet i halvdelen af åbningstiden. Der er således god vækst i det frivillige miljø omkring E Bindstouw, hvilket tilfører stedet nyt liv og kræfter.

Udover disse nævnte konkrete projekter, bidrager Viborg Museum løbende med formidlingsaktiviteter. Det gælder foredrag, som museets inspektører afholder på museet eller bliver inviteret til at holde, byvandring for skoler og private grupper, ligesom museets inspektører ofte svarer på henvendelser fra borgere, ikke mindst i Lokalhistorisk Arkiv.

BOGUDGIVELSE

Domkirkevarteret i Viborg, Viborgstudier 1. Viborg Museums årbog, Viborgbogen, ophørte i 2016. I stedet ønskede vi at søsætte en ny bogserie, hvor man på tematisk vis kan gå lidt dybere ned i historien. Det førte i 2017 til nyskabelsen Viborgstudier, der i sin første udgave udkom med syv artikler kredsende om Domkirkevarteret i Viborg. Anledningen er naturligvis det store udviklingsprojekt, Viborg Kommune har sat i gang for Domkirkevarteret, hvor der med Viborgstudier 1 nu ligger et massivt bogværk, der fortæller kvarterets 1000-årige historie på flotteste vis. Bogserien er ikke et årsværk, men skal udkomme, når muligheden er for det og gerne ca. hvert andet år.

FORSKNING

Viborg Museum har igen i 2017 løftet sin forskningsforpligtelse. Det afstedkom følgende forskningsprojekter og -publikationer:

ELITEMILJØER I JYLLAND I YNGRE JERNALDER

"Elitemiljøer i Jylland i yngre jernalder" skal belyse modeller for udpegning af lokaliteter med potentiale til at rumme elitemiljøer, som det bl.a. kendes fra Toftum Næs ved Stoholm. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, og det udføres i 2017-18 af Kamilla Fiedler Terkildsen fra Viborg Museum.

THE CITY DWELLERS

"TheCityDwellers - Migration and Health in Medieval Viborg" skal gennem antropologiske og kemiske undersøgelser bl.a. belyse, hvorfra middelalderens viborgensere kom. Projektet er støttet af Det Frie Forskningsråd, og det udføres i 2016-19 af ADBOU ved Retsmedicinsk Institut og CHART ved Institut for Fysik, Kemi og Farmaci, begge Syddansk Universitet, i samarbejde med Jesper Hjermand og Lars Agersnap Larsen fra Viborg Museum.

VIBORG SYGGEHUS

"Regionshospitalet Viborg" skal belyse historien om Regionshospitalet Viborg og dets store indflydelse på det omkringliggende samfund. Regionshospitalet Viborg og Viborg Museum står bag projektet, som udføres i 2017-18 af Peter H. Iversen fra Viborg Museum.

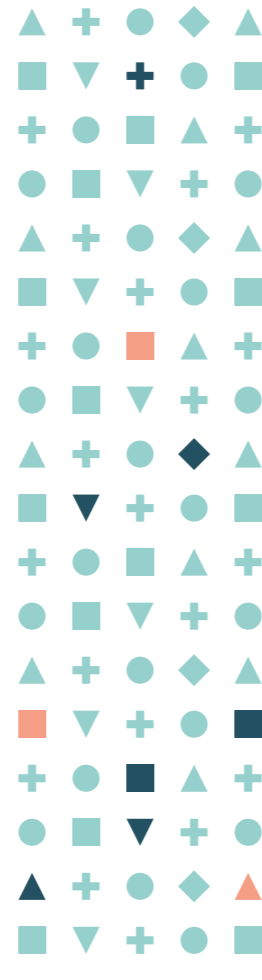
Viborg Museum har i 2017 publiceret følgende forskningsbaserede bøger og artikler:

BØGER

- × Peter H. Iversen: Hald Ege 1917-2017.
- × Domkirkevarteret i Viborg. Viborgstudier 1. Redaktion Lars Agersnap Larsen, billedredaktion Dan Ersted Møller.

ARTIKLER

- × Jesper Hjermand: Bygninger, beboere og begivenheder - dagligliv omkring Viborg Domkirke i perioden frem til 1726. I: Domkirkevarteret i Viborg. Viborgstudier 1 (red. Lars Agersnap Larsen, billedred. Dan Ersted Møller), s. 147-197.
- × Jesper Hjermand: Hans Tausen. I: 500 år med Luther. Viborg Stiftsbog 2017 (red. Carsten Hoffmann, Henning Kjær Thomsen og Ole Blume), s. 42-45.

ARKÆOLOGI

2017 bød igen på mange spændende prøvegravninger og udgravninger. 52 prøvegravninger, udgravninger og overvågninger blev det til i løbet af året - fra de helt små kig ned i byens lag til de helt store prøvegravninger over mange ha. Fra fund af enkelte anlæg i form af jordovne til over 3000 anlægsspor i en enkelt udgravning. Som altid er vi kommet hele kommunen rundt, eller nærmest bogstaveligt talt på tværs af kommunen, da flere af prøvegravningerne har været lange traceer i form af gasledninger (f.eks. mellem Grønhøj og Karup), vandledninger (f.eks. mellem Viborg og Foulum) og cykelstier (f.eks. mellem Gammelstrup og Birkesø). Ved sådanne undersøgelser kommer vi gennem alle landskabstyper - også i områder, hvor vi ellers ikke har mulighed for at komme så tit - og får dermed en fornemmelse af landskabsudnyttelsen i forhistorien.

DE FEM HALDER

Gennem det meste af 2017 har arkæologerne været travlt optaget af udgravninger ved Hald Sø. Opgaven har været at tilvejebringe ny viden om de middelalderlige voldsteder, som skal indgå i projektet om De 5 Halder.

På Brattingsborg (Hald I) undersøgte voldgravene i en række snit, og hovedresultat er, at de alle ser ud til, at de er blevet opfyldte igen kort tid efter, de blev anlagt. Der er så godt som ikke gjort fund i voldgravene, hvilket også taler en ganske kort brugstid. Oppe på selve borgbanken var der ikke spor af konstruktioner i form af stolpehuller, fundamentsgrøfter eller lignende, men de dygtige detektorfolk fandt flere bolte (pilespidser) til armbrøster.

Vi har grund til at tro, at det var Kong Valdemar Atterdag, der anlagde Brattingsborg som et belejringsanlæg i 1300-tallet. På den største af de to voldbanker har der sandsynligvis stået en stor kastemaskine - en blide. Selve belejringen er nok sket i 1372, viser den nyeste historiske forskning. Valdemar Atterdags belejring var succesfuld og borgen overgik til kongemagten.

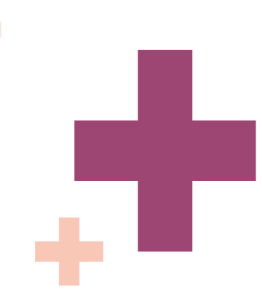
På Hald Slot (Hald III) lykkedes det i 2017 at komme i kontakt med jordværkerne efter en ældre middelalderborg, som bl.a. var beboet af ridderen Niels Bugge i første halvdel af 1300-tallet. Sporene var beskedne, og bestod af en sikring af voldgraven med græstørv.

Ovenpå middelalderborgen lod den sidste katolske biskop i Viborg, Jørgen Friis (1494-1547), opføre en for tiden topmoderne forsvarsborg i 1520'erne. Der kan stadig ses ruiner af borgen, og de mægtige volde står endnu. Den store borggård har rummet yderligere bygninger, hvor hovedparten har været opført af bindingsværk. Gennem et netværk af udgravningsgrøfter kom kælderemure og fundamenter til disse huse for dagen lys i 2017. Vi har nu et godt billede af bygningerne i borggården, og de vil senere blive angivet med lave mure og græs. I 2018 fortsætter vi undersøgelsen af Hald Slot og dens forgænger.

Viborg Museum gravede også i 2017 på Toftum Næs ved Stoholm i kraft af støtte fra Slots- og Kulturstyrelsen. Stedet rummer en spændende vikingetidsbebyggelse, der har vist sig at være et regionalt magtcenter i 600-1000-tallet. Foto: Esben Schlosser Mauritsen

Viborg Museums oldtidssamling har i årtier været placeret i en kælder på Hjultorvet. Konsekvensen er, at en stor del af samlingen nu er ramt af skimmelsvamp. En lang proces med afrensning og ompakning af tusindvis af genstande er sat i gang. På billedet ses konservator Louise T. Jensen i færd med arbejdet.

TOFTUM NÆS

I 2017 fik museet endnu engang mulighed for at vende tilbage til Toftum Næs, hvor der i 2014 og 2015 er undersøgt dele af en stormandsgård fra yngre jernalder og vikingetid. I år stod den på undersøgelse af nogle af de sidebygninger, der har hørt til de store haller, desuden fremkom der flere grubehuse (små, delvist nedgravede værkstedshytter) og spor af hegnene, der har indhegnet gården - og endda portåbningerne i disse.

Et grubehus gjorde sig bemærket med usædvanligt mange fund. Her fremkom bl.a. spydspids, pilespids, et hammerhoved og en fiskekrog, samt vævevægt, tenvæft, bronzenål og glasperle.

Desuden undersøgte et helt unikt anlæg, der bestod af en nedgravning, hvori der var en form for trækar, der var svedet på ydersiden for at sikre holdbarheden. Karret var omgivet af ubrændt ler. Vi forestiller os, at det har været brugt til at varme en væske op v.h.j.a. varme sten, der blev lagt i karret. Det kan f.eks. have været i forbindelse med plantefarvning af tekstil.

Ved årets start blev pladsen og ikke mindst tårnet desuden landskendt, da pladsen først blev præsenteret på videnskabs.dk og derefter nåede både P1 og Go' morgen Danmark.

Årets sidst prøvegravning, som samtidig blev en lille udgravning, lå i udkanten af Karup ikke langt fra Karup Å. Ude på heden er der langt mellem spor af vores forfædre,

selvom gravhøje viser, de har været der. Ved undersøgelsen dukkede sporene efter en lille bebyggelse fra midten af bronzealderen op. Særligt spændende var et stort bulvæghus på 31 meter med fund af bl.a. vævevægt og et bronzesmykke.

DETEKTORFUND

Det var et stille år på de normalt store lokaliteter Øster Kølsen, Lee og Skjern, der ellers har givet mange fund de senere år. Til gengæld var der både mange nye detektorbrugere og følgelig mange "nye" lokaliteter, der gav mindre fundmængder.

Sidst i oktober deltog museet i Midtjysk Detektorforenings store Midgårdstræf, hvor over 100 detektorbrugere fra hele landet var samlet over en weekend. Træffet blev arrangeret i samarbejde med foreningen Fjordklyngen og forgik omkring den østlige del af Hjarbæk Fjord med udgangspunkt fra den gamle skole i Låstrup. Der kom mange fine fund op af mulden. Særligt området omkring Ulbjerg var i fokus, hvorfra over 200 fund blev indleveret. I 2017 modtog museet 658 genstande fundet med metal-detektor.

På museets hjemmeside blev der hver måned udvalgt et særligt fund, der enten havde en særlig historie at fortælle eller var noget ud over det sædvanlige. Skal der peges på et enkelt fund, som årets højdepunkt, må det være pragtfiblen fra Lee.

SAMLINGEN

I det vedvarende arbejde med at sikre Viborg Museums samlinger blev der i 2017 taget et stort skridt fremad. Viborg Kommune erhvervede nye magasinbygninger, hvor museets samlinger i fremtiden kan placeres under klimastyrede forhold og med de øvrige faciliteter, et moderne museumsmagasin skal have. Magasinbygningen vil være klar til indflytning ultimo 2018/primo 2019. Herefter forestår flytningen af ca. 120.000 museumsgenstande, hvilket projekteres til gennemførelse i 2019. Hermed vil en årtier lang u hensigtsmæssig opbevaring af samlinger, bl.a. i skimmelramte kældre, være tilendebragt.

2017 blev i høj grad præget af nedtagningen af udstillingerne på Hjultorvet. Indtil 1. juli blev størstedelen af udstillede genstande taget ned fra udstillingen, tjekket registrering, fotograferet og pakket til placering på det kommende magasin på Tagtækkervej. Resten af året er arbejdet fortsat på fjernmagasinet i Liseborg og på de mindre nærmagasiner, der findes på Hjultorvet.

Vi har valgt at ændre magasineringsprincippet således, at fremover magasinernes genstande så vidt muligt i samledede sager, opstilles i nummerorden og er så vidt muligt indpakket for at undgå tilsmudsning, skadedyr og skimmelpåvirkning. Derfor tjekker vi, at den digitale registrering er fyldestgørende, og der tages så vidt muligt foto af alle genstande. Det er et stort og ambitiøst projekt, som kun kan lade sig gøre med hjælp fra en lang række frivillige og praktikanter.

Arbejdet med skimmelrensning af genstande i de arkæologiske magasiner er fortsat i 2017. Hele den "gamle samling" (genstande der er kommet på museet før 1960) er rensat, fotograferet, ompakket og klar til placering på nyt magasin. Det gælder desuden udvalgte dele af genstande indgået efter 1960. I alt har Louise Monica Tandrup Jensen behandlet 4.831 genstande i 2016-2017 for skimmel.

Vores praktikanter og frivillige har registreret flere samlinger, der hidtil har været registreret under et samlet nummer. Dvs. vi har forøget samlingen med op mod 800 nye numre, dog uden at der er kommet flere genstande i hus.

Der indgår også hele tiden nye genstande i samlingen. I alt er samlingen i 2017 forøget med 130 genstande, hvor langt hovedparten er givet af Viborg Malerlaug. Disse ting er registreret af en gruppe frivillige i samarbejde med to af malerlaugets medlemmer.

Slots- og Kulturstyrelsen gav tilladelse til udskilning af ca. 100 genstande fra samlingen. Det drejer sig om dubletter af ting, som ikke stammer fra Viborg, og ting der er for kostbare at istandsætte. Disse ting bliver fremover brugt i formidlingssammenhænge som det f.eks. skete i museets juleudstilling i år. Desuden overflyttes billeder til lokalhistorisk arkiv. Der er også genstande, der har proveniens under et andet museum og derfor overgivet til det rette museum.

Vi har en gruppe på 15 frivillige der engang ugentlig bidrager med deres erfaringer til registreringer og opkvalificering af registreringer af f.eks. museets tekstiler, sygehus-samling og besættelsestidssamling.

Viborg Lokalhistoriske Arkiv er også blevet beriget i 2017. Her er også en gruppe af entusiastiske frivillige tilknyttet, som registrerer arkivalier, fotos, film m.m. I 2017 tilfaldt der 64 nye arkiv-sager til arkivet og 3.750 fotos, hvoraf 3.500 var en fin samling af nyere pressefotos fra Viborg Stifts Folkeblad.

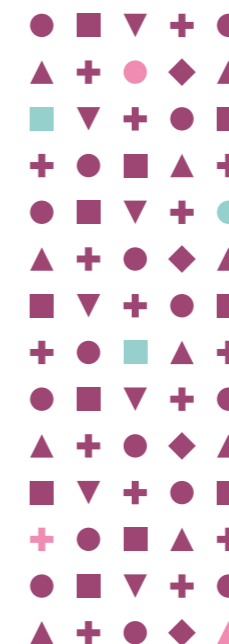
HVOLRIS JERNALDERLANDSBY

Hvolris Jernalderlandsby har haft en forrygende sæson i 2017. Besøg af mange skoleelever, filmoptagelser og andre fantastiske arrangementer har sat sit præg på sæsonen.

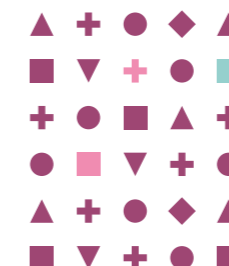
BESØGSTAL

Besøgstallet i Hvolris var flot i 2017. I alt 8.449 lagde vejen forbi, en lille stigning i forhold til 2016. Besøgstallets fordeling kan ses i nedenstående tabel.

I alt	Børn gratis	Voksne m/rabat	Voksne u/rabat	Udstilling 20 kr.	Gratister
Dato					
Januar	0	0	0	0	15
Februar	8	0	0	1	14
Marts	1	0	0	0	17
April	8	0	0	15	64
Maj	0	0	0	3	37
Juni	49	2	44	16	538
Juli	362	18	549	6	137
August	149	14	207	26	103
September	224	9	451	1	150
Oktober	123	10	86	53	37
November	0	0	0	6	10
December	0	0	0	2	5
I alt	924	53	1337	129	1127
I alt 2016	843	23	1303	140	720
Difference	81	30	34	-11	407

Saldo	Skoletjeneste	Lejrskole	Frivillige, aktører, familie	Arrangement	1. sal	
15	0	0	0	39	85	
23	0	0	0	58	40	
18	99	0	0	21	60	
86	79	0	0	83	95	
40	527	0	0	59	247	
649	103	31	113	118	0	
1072	0	0	565	80	80	
499	73	348	210	132	115	
835	120	0	400	552	100	
309	18	0	47	50	0	
16	0	0	0	70	0	
7	0	0	0	41	22	
3569	1019	379	1335	1303	844	8449
3029	838	700	1182	913	922	7584
540	181	-321	153	390	-78	865

PERSONALE

I løbet af 2017 har følgende personer været tilknyttet Hvolris (lønnet/ulønnet).

- × **Daglig leder/naturvejleder:** Hanne Sørensen, fuldtids-ansat.
- × **Historisk håndværker:** Ib Søndergaard Andersen. Var på fuld tid i sæsonen indtil 1. august. Er derefter ansat med 20 timer ugentlig hele året.
- × **Museumsmedarbejder:** Berit Guldbrand 16 timer ugentligt i flexjob. Skal tage sig af skoletjeneste, formidling, PR og hjemmeside.
- × **Frontpersonale:** Tanni Pedersen, ansat i butik og cafe i sommerferien og til Hvolris Marked.
- × **Seniorjob (fuldtids):** Peder K. Overgaard startede 22. juli 2013 og holdt her på Hvolris den 4. november 2017. Har haft ansvaret for dyrebesætningen, pedel og vedligeholdelsesarbejde.
- × **Formidler/frontpersonale:** Lone Vigh, i flexjob med 8 timer ugentligt.
- × **Virksomhedspraktik:** Eli Karlsen startede 1. september, og kontrakten udløber 1. marts 2018. Er ansat med 25 timer ugentligt og tager sig af dyr, forefaldende arbejde og hjælpe til ved arrangementer.
- × **Allround medarbejder:** Peter Kaas, frivillig. Arbejder med smedning, knivfremstilling og laver pile til bue-skydning.
- × **Formidler og servicemedarbejder:** Margrethe Ladefoged, frivillig hele året. Rundviser i området og hjælper til ved arrangementer.
- × **"Jernalderfolk":** 15-20 frivillige: hjælper til med diverse klargøringsopgaver, laver aktiviteter og er med til at befolke landsbyen i sæsonen.
- × **Samfundstjeneste:** Der har i alt været 3 personer i samfundstjeneste i år. De har i alt arbejdet ca. 100 timer. Arbejdet har hovedsageligt bestået af forefaldende arbejde.

PROJEKT "ADGANG FOR ALLE"

Efter 5 års kamp for at skaffe midler til en gangbro til 1. sal er det endelig lykkedes. Der var i år sat penge af fra

Viborg Kommune til Hvolris til en ny trappe, ny belægning og nyt gelænder ved altanen på 1. sal. Og så lykkedes det at få de resterende midler til en gangbro fra Kulturudvalget i Viborg. Broen og trappen er allerede sat på plads, og vi glæder os til at indvie broen, når der kommer aktiviteter i festsalen på 1. sal i 2018. Vi mangler nu kun at lægge fliser foran gangbroen.

FILMOPTAGELSE PÅ HVOLRIS "REDBAD"

Den 11-15. september var der filmoptagelser på Hvolris. Det var en international filmproduktion med den hollandske instruktør Roel Reine, som også har produceret såkaldte Hollywood-film. Det forventes, at ca. 10 millioner vil se filmen. Indtil videre ved vi, at den vil blive vist i Tyskland, Frankrig, Holland og Mellemøsten, men det forventes, at den kommer til endnu flere lande. Det vides endnu ikke, om den kommer i danske biografier.

Det er en historisk film, der handler om Frisernes kamp mod de kristne frankere i 758. Redbad er en frisisk frihedskæmper fra denne tid. Det er hovedsagelig hollandske skuespillere, men den danske skuespiller Søren Malling er også på rollelisten.

Filmen optages i Holland, Tyskland, Belgien og Danmark (Hvolris + Ertebølle), og den får premiere i sommeren 2018.

PROJEKT VILD MAD

Hanne Sørensen har igen i år deltaget i projektet Vild Mad. Nu er første år af Vild Mad projektet afviklet, og i alt er der blevet afholdt 6 arrangementer for voksne, der hovedsagelig har været med temaet Vild Mad. Desuden har næsten alle vores skoletjenestedage haft et strejf af Vild Mad projektet, da der har været inddraget en aktivitet med indsamling af vilde urter.

Vild Mad projektet handler om formidling af den vilde, spiselige natur, og om hvordan man kan bruge den i køkkenet. VILD MAD er støttet af Nordea-fonden og er et samarbejde mellem MAD (René Redzepi fra Noma), Byhøst, Friluftsrådet, Alexandra Instituttet og Naturvejlederforeningen. Der er udviklet formidlingsprogrammer, et til voksne og et til de danske folkeskoler, en digital platform med hjemmeside og

to apps, som til sammen udgør projekt VILD MAD. Der vil nu blive tilbudt arrangementer for skoleelever og voksne.

GÅ TIL JERNALDER

"Vi går til jernalder" er stadig i gang. Maria Laursen, frivillig her på Hvolris og også en ad dem, der går til jernalder, har overtaget ansvaret sammen med den daglige leder. Der er ca. 15 medlemmer, som kommer jævnligt, dog flest i sommerperioden. De mødes hver anden tirsdag eftermiddag i ulige uger hele året med undtagelse af skolernes ferie. De aktiviteter, der er blevet arbejdet med i år, har været beklædning, skindarbejde, nålebinding, lysfremstilling, horn, gamle lege, madlavning o.l.

SYSSEL DAGE

I vinterperioden afholdes der syssel dage hver anden lørdag i lige uger kl. 10-14. Det er Margit Petersen og Inge Boxill, som er ansvarlig for disse dage. Der har især været arbejdet med nålebinding, "nålebinding for tumper" kalder de det. Men det er også muligt at arbejde med andre historiske håndværk eller lave egen dragt og sko. Der kommer mellem 5-12 personer til disse dage.

Hvolris Marked er altid festligt og en fast tradition for mange deltagere og gæster. 2017 var ikke en undtagelse.

FASTE ARRANGEMENTER

- × **Deltagelse i Snapsting:** 4 dage på Borgvold med historiske aktiviteter. Det skønnes vi ved Hvolris´ aktiviteter har været i kontakt med ca. 400 deltagere i disse dage.
- × **Sommerferie:** Levendegørelse i jernalderlandsbyen hele skolernes sommerferie. Der var været 34 jernalderfamilier fordelt i de 3 jernalderhuse i 7 uger.
- × **Ild i Natten:** Sang og musik af Kulturrøddernes Kor. I alt 198 besøgende.
- × **Markedsdage:** Shows med vikingekampgruppen Edsbrødrene samt Gøglergruppen Ramashang. I alt 610 besøgende og ca. 200 aktører i begge dage.
- × **Efterårsferie:** Levendegørelse tirsdag, onsdag og torsdag i uge 42. Foruden levendegørelse af familier og frivillige var der besøg af Falkoner Frank Skårup, Viborg Bueskyttelaug og Vild Mad.

Desuden er der i samarbejde med Venneforeningen afholdt to arbejdsdage med åbning og lukning af jernalderlandsbyen, 12 sysseldage og en vennefest/generalforsamling.

ØKONOMI

Hvolris modtog i 2017 kr. 490.000 i driftstilskud og små 300.000 kr. til skoletjeneste fra Viborg kommune. Hvolris havde et underskud i 2017 på kr. 52.000, hvilket kan henføres til den meget smalle budgetramme, der skal rumme både almindelige driftsomkostninger og et højt aktivitetsniveau.

**VIBORG
MUSEUM**